

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14 0 BHİ 0 00 00 02- 714
KONU : Yazılı Soru Önergesi

28 ARA 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ: 12.12.2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/11180-16844 sayılı yazınız.

Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'ın "Pancarda kota uygulanmasına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/11180) esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ali COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek:3 sayfa önerge cevabı

Gereği _____ :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi _____ :
Başbakanlığa

**BURDUR MİLLETVEKİLİ SAYIN RAMAZAN KERİM ÖZKAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ**

CEVAP 1

Ülkemiz şeker sektöründe, özellikle 1990'lı yıllarda üretim miktarında meydana gelen istikrarsızlıklar nedeniyle kimi zaman ithalat riski, kimi zaman da stok sorunu yaşanmıştır.

Bu nedenle Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından, 1998-2000 yılları arasında, 3 yıl süreyle pancar üretiminde kota uygulanmıştır. Daha sonra, 19 nisan 2001 tarihinde yürürlüğe giren Şeker Kanunu ile getirilen şeker kotaları uygulaması uyarınca ülke şeker talebi doğrultusunda, Kanun kapsamında yer alan tüm şirketler için şeker kotaları belirlenmekte, şirketler belirlenen bu kota doğrultusunda pancar üretim kotalarını belirlemektedirler.

4634 sayılı Şeker Kanununun amacı, üretimde istikrarı sağlayacak planlamalara imkan vermek ve sektörü devlet müdahalesinden arındırmaktır. Bu doğrultuda arzın kotalarla planlanmasına ilişkin hükümlere kanunda yer verilmiştir. Kanunun özü, kendi kendine yeterliliği esas alacak şekilde şeker üretim ve arz planlaması ve üreticiler ile sanayicilere gelir güvencesi sağlamaktır.

Kanun kapsamında yer alan tüm Şirketlerin A ve B kotaları, Kanun gereğince oluşturulan Şeker Kurulu tarafından her yıl; yurt içi şeker talebi ve arz olanakları göz önünde bulundurularak tespit edilmekte ve Şirketlere bildirilmektedir. Şirketler kendilerine tahsis edilen kotaya karşılık gelen hammadde (pancar ve mısır) üretim miktarlarını belirleyerek, sözleşmeli üretimle veya piyasadan temin etmektedirler.

CEVAP 2

Şeker üretiminin istikrara kavuşturulması, üreticinin düzenli ve güvenli gelir elde etmesi ve desteklerin rasyonel kullanımı kota uygulaması ile mümkündür.

Söz konusu uygulama, cezalandırma niteliğinde olmayıp, üreticinin tüm ürününe alım garantisi verilmesi, güvenli, düzenli ve haklı gelir temininin sağlanması suretiyle üretici ve üretimin güvence altına alınması, sorumlu ve bilinçli üretici kimliğinin yaygınlaştırılması ve kaynakların yerinde kullanılmasını amaçlamaktadır.

Türkşeker bünyesindeki şeker fabrikalarının ekim alanlarında (64 ile bağlı, 5 bin 233 köyde, 303 bin 411 üretici ailesi tarafından) üretilen pancarın tamamı satın alınarak tek bir çiftçimizin bile mağdur edilmesine meydan verilmemiştir. Üretim dönemi boyunca tarla hazırlıklarının zamanında ve tekniğine uygun olarak yaptırılması sonucunda hektara pancar verimi yükseltilerek, rekoltede son üç yılda ortalama olarak % 8 düzeyinde artış sağlanmıştır.

Pancar üreticileri kotalarından %15 oranında eksik üretim yapmaları halinde herhangi bir cezai müeyyide uygulanmamaktadır. Mücbir sebepler dışında taahhüt edilen pancar miktarının (kotasının) % 85 'inin altında pancar teslim eden üretici noksan pancar teslim etmiş sayılmaktadır. Bu üreticiler noksan teslim ettikleri pancar miktarının A kotası pancar fiyatının % 50'si ile çarpılmak suretiyle bulunan meblağ kadar borçlandırılmaktadır.

Ancak elde olmayan sebeplerden dolayı (don, sel, kuraklık v.b.) üretim noksanlığı meydana gelmiş ve üretici bu durumu yazılı olarak bağlı bulunduğu Ziraat Bölge Şefliği'ne bildirmiş ise bu durum, 2 Şirket temsilcisi ve 1 üretici temsilcisinden oluşan üç kişilik komisyon tarafından yerinde değerlendirilmekte ve hasar var ise, bir raporla belgelendirilmektedir. Hasar tespiti belgelendirilen üreticilere herhangi bir cezai müeyyide uygulanmamaktadır. Bu durum pancarın vejetasyon süresince meydana gelebilecek üretim düşüklükleri için geçerli olmakta ve bu üreticilere eksik üretimden dolayı ceza uygulaması söz konusu olmamaktadır.

Kota eksikliğine meydan verilmemesi ve pancar üretiminin garanti altına alınması için Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi'ne noksan pancar üretimi ile ilgili bir hüküm konulmuştur.

CEVAP 3

Kotaların üreticilere dağıtımında üreticilerin geçmiş yıllarda üretmeyi taahhüt ettikleri pancar miktarı esas alınmaktadır. Bu uygulama ile uzun yıllardan beri pancar üretimi yapan, köyde oturan, bil fiil üretimin içinde olan, pancar üretimini meslek edinmiş sorumlu ve bilinçli üreticilere sürekli pancar ekme imkanı tanınmaktadır. Ayrıca T.Ş.F.A.Ş.'nin kayıt sistemi de taahhüt edilen pancarın esas olarak alınmasını uygulanabilir kılmaktadır.

Üreticilere kota dağıtımı "Taahhüt Alımı Uygulama Esasları" doğrultusunda yapılmaktadır. Uygulama Esasları gereği, bir önceki münavebe döneminde taahhüde giren üreticilerin taahhüt miktarını gösteren listeler hazırlanıp köy muhtarlığına gönderilmekte, köy muhtarlığı bu listedeki üreticilerden münavebe sahasında yeri olan ve pancar üretmek isteyenleri tespit etmekte ve bu üreticilere kota tahsis edilmektedir. Ancak kota tahsis edilen üreticilerden mücbir sebepler nedeniyle pancar ekemeyecek olanlar, kotalarını bir başka üreticiye devretme hakkına sahiptirler.

CEVAP 4

Ülkemizde sözleşmeye dayalı hammadde (pancar) üretimi yapılmaktadır.

Türkiye'de 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun uygulamaya konulduğu 2002/2003 döneminde Kanun uyarınca şeker üreticisi şirketlere şeker kotası tahsis edilmesi uygulamasına geçilmiş ve pancar üretimi bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir. Yurtiçi tüketimin yerli kaynaklardan karşılanması amacıyla getirilen A kotası kapsamı dışında C şeker üretimi için sınırlandırma olmayıp, A ve B kotası kapsamı dışında üretilen pancar da C pancarı kapsamında üreticilerimizden satın alınıp ihraç amaçlı şeker üretilmektedir. Kanunun fiilen uygulandığı 2002 yılından bu yana her yıl, üreticinin A kotası dışında ürettiği pancarın da tamamı satın alınmıştır. Bu nedenle pancar üretiminde kesin bir sınırlama olmayıp, A ve B kotası dışında üretim ihtiyaridir.

Şeker pancarı bir münavebe bitkisi olduğundan, üreticiler her yıl ekim alanlarının ancak dörtte birine pancar ekebilme, geri kalanını pancara alternatif ürünler ekmek suretiyle değerlendirmektedirler. Bu nedenle pancar üreticileri; buğday, ayçiçeği, mısır, soya ve bölgelere göre değişmekle birlikte çeşitli yaş sebze ekimi yaparak arazilerinin geri kalan kısmını alternatif ürünlere ayırmaktadırlar.

Şeker üretim kotalarının düştüğü yıllarda üretilecek pancar miktarı ve ekim alanlarının daralması söz konusu olduğunda, üreticiye alternatif ürün olarak coğrafi bölgeler itibarıyla şeker pancarı yerine ikame edilecek ürünlerin ekilmesi önerilmektedir.

CEVAP 5

4634 sayılı Şeker Kanunu'nda C şekeri: A ve B kotası dışında üretilen ve yurt içinde pazarlanamayan şeker olarak tanımlanmaktadır. A ve B kotası kapsamı dışında üretilen pancar da C pancarı olarak tanımlanmaktadır.

4634 sayılı Şeker Kanunu ile Ham Madde ve Şeker Fiyatları Yönetmeliğinde "C Şekeri karşılığı C Pancarı fiyatı, C Şekerinin ihracatından oluşacak fiyata göre, fabrika işleten gerçek ve tüzel kişiler tarafından üretici gözlemcisi gözetiminde belirlenir" hükmü yer almaktadır.

C pancarı fiyatının belirlenmesinde en emin yol, şeker ihracatının gerçekleşmesi ve ihracattan elde edilecek gelirin kesinleşmesini beklemektir.

4634 sayılı Şeker Kanunu, Ülke şeker talebine yetecek kadar üretimi öngörmektedir. Diğer yandan Hazine Müsteşarlığı'nca "Genel Yatırım ve Finansman Programı"nda A kotası kapsamında alınabilecek maksimum pancar miktarı belirlenerek, Türkşeker'e bildirilmektedir. Kanuna göre, A kotasının dışındaki pancardan üretilen şeker "C şekeri" olup, mutlaka ihraç edilme zorunluluğu vardır. Bu şekerin yurt içinde pazarlanması Kanunen yasaktır. 2003 yılında Hazine tarafından görev zararı karşılanmasından vazgeçilmiş ve stokların asgari düzeye çekilebilmesi için, Yüksek Planlama Kurulu kararı ile Türkşeker Yönetim Kurulu'na Hazine desteksiz şeker ihraç yetkisi verilmiştir. Ancak düşük dünya fiyatları ile rekabet şansımızın olmaması nedeniyle ihracat ekonomik olmamaktadır. Bu nedenle, C şekerinin fiyatı A kotası şekerinden daha düşük olup, ancak Dünya Borsa Fiyatları üzerinden ihraç edilebilmekte, A kotasının üzerindeki pancar mecburen düşük fiyatla alınabilmektedir.